

Mariestads kommun

Rektorn vid Kvarnstenens skola

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Kvarnstenens skola
i Mariestads kommun

Tillsyn i Kvarnstenens skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mariestads kommun under vårterminen 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Kvarnstenens skola besöktes av Skolinspektionen den 22 januari och den 5 februari 2013.

Fakta om skolan

Kvarnstenens skola ligger cirka 1,5 mil söder om Mariestads tätort. Skolan leds av en rektor som också ansvarar för Tidavads skola cirka 2 mil sydost om Mariestad. Kvarnstenens skola, som har förskoleklass, årskurs 1-6 samt fritidshem, är organiserad i åldershomogena klasser med en klass för varje årskurs. Förskoleklassen har 18 elever, grundskolan 112 elever och fritidshemmet har 73 elever. Lärarna bildar två arbetslag, ett för förskoleklass och årskurs 1-3 och ett för årskurs 4-6, men arbetar mestadels som ett enda arbetslag.

Skolverkets offentliga statistik visar att skolans resultat i delproven i matematik och svenska i årskurs 3 var, med några marginella undantag, högre än genomsnittet i riket, våren år 2012. Som exempel kan nämnas delprovet i matematik, "mätning, geometriska begrepp" där skolans resultat är 100 procent jämfört med rikets 89. I svenska delprovet "skrivuppgift beskrivande text" nådde 95 procent kravnivån jämfört med rikets 85 procent. Skolans sammanställning av andelen elever i årskurs 3 som våren år 2012 nådde de nationella kunskapskraven visar att 80 procent nådde kraven i svenska, i matematik 90 procent och i idrott och hälsa, 95 procent. I övriga ämnen nådde samtliga elever de nationella kunskapskraven. Resultaten i svenska sjönk från år 2010 till 2011 med ca 20 procentenheter för att våren år 2012 åter öka med 10 procentenheter. År 2011 finns en skillnad mellan flickors och pojkars resultat i svenska och matematik. Exempelvis nådde 87 procent av flickorna målen i svenska medan 55 procent av pojkarna nådde dessa. Resultaten för flickor respektive pojkar redovisas inte för år 2012.

Kunskapsresultaten i de nationella ämnesproven i engelska, svenska och matematik i årskurs 6 år 2012 var också med några marginella undantag, högre än genomsnittet i riket, enligt Skolverkets statistik. I delprovet "skrivuppgift berättande text" i ämnet svenska nådde 96 procent kravnivån jämfört med rikets 87 procent. I delprovet "muntlig interaktion" i ämnet engelska nådde 96 procent kravnivån jämfört med rikets 88 procent. Skolans redovisning av andel elever i årskurs 6 som år 2012 nådde kunskapskraven i respektive ämne visar att resultaten varierar mellan 77 och 96 procent med undantag av idrott och hälsa, bild

och slöjd där samtliga elever nådde kunskapskraven. I de flesta ämnen har resultaten ökat något jämfört med år 2011. Störst ökning är i matematik där 67 procent av eleverna nådde målen år 2011 jämfört med att 77 procent nådde kunskapskraven år 2012. År 2011 finns en differens mellan flickors och pojkars resultat i svenska, matematik och engelska. Exempelvis nådde 88 procent av flickorna målen i svenska medan 54 procent av pojkarna nådde dessa. Resultaten för flickor respektive pojkar redovisas inte för år 2012.

Rektorns bedömning av fritidshemmets verksamhet är att kvaliteten är mycket god. Situationen utifrån ett värdegrundsperspektiv bedöms av rektorn vara mycket bra för närvarande.

Helhetsbedömning

Resultaten har i de flesta ämnen ökat mellan åren 2011 och 2012. Trots detta är det endast i tre ämnen som alla elever i årskurs 6 nådde kunskapskraven vårterminen 2012. Terminsbetyget för årskurs 6 hösten 2012, visar att var tredje elev inte nått betyget E i ett eller flera ämnen. I årskurs 3 nådde inte alla elever kunskapskraven i tre av nio ämnen. I såväl årskurs 3 som 6 finns betydande skillnader mellan flickors respektive pojkars resultat år 2011, där pojkarna inte når upp till samma resultat som flickorna. Kvarnstenens skola behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet vilket innefattar att analysera resultaten och vidta åtgärder i syfte att förbättra dessa. I detta ingår att analysera förutom resultat i samtliga ämnen, skillnader mellan flickors och pojkars resultat. Att resultaten i årskurs 6 ökat det senaste året behöver också analyseras för att skolan ska förstå vilka faktorer som har positiv betydelse för elevernas kunskapsutveckling. Andra områden som har betydelse för resultaten är lärarnas bedömning och betygssättning. Rektor måste ta ansvar för att detta sker enligt författningarnas krav.

Vidare måste arbetet med särskilt stöd utvecklas så att alla elever som är i behov av särskilt stöd får det stöd som en utredning visar att de behöver. Det innebär att ett åtgärdsprogram alltid måste föregås av en utredning. Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet måste således också hela arbetet kring elevers rätt till särskilt stöd också följas upp och utvärderas. Detta är nödvändigt för att skolan ska kunna vidta de åtgärder och insatser som behövs för att alla elever ska ges möjlighet att nå de nationella kunskapskraven.

Det ingår också i ett systematiskt kvalitetsarbete att bedöma resultat av värdegrundsbete, analysera dessa och vidta ytterligare åtgärder. Skolan saknar aktuell årlig plan mot kränkande behandling vilket är en del av det målinriktade värdegrundsbete. Vid Skolverkets inspektion år 2008 framkom brister i skolans likabehandlingsplan. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att likabehandlingsplanen inte heller vid denna tillsyn uppfyller författningarnas

krav fullt ut. Skolan använder olika metoder för sitt arbete med trygghet och studiero men det saknas uppföljningar och analyser av resultat som ska påvisa effekter av detta arbete. I mötet med elever konstaterar Skolinspektionen att metoder som används inte gett de positiva effekter som avsetts, vilket skolan inte haft kännedom om då uppföljning och utvärdering inte genomförts.

Fritidshemmet har med goda intentioner byggt upp flera så kallade temarum så att eleverna har möjligheter till ett flertal val av aktiviteter. Dock behöver verksamheten bli tydligare med att relatera sina aktiviteter och annat innehåll till läroplanen. Likaså behöver fritidshemmet involveras i kvalitetsarbetet så att vidare utveckling av verksamheten bygger på uppföljningar och analyser av resultaten. Vid besök i förskoleklassen möts Skolinspektionen av elever som trivs och är engagerade i det innehåll som erbjuds.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mariestads kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 3 juni 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet undervisning och lärande;

- Elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås i skolan ska få ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Vidare anger skollagen att utbildningen ska ta hänsyn till elevers olika behov och ge stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Elever i flera årskurser uppger i intervju att det finns variation i arbetssätt men att det inte alltid är roligt och att de också saknar stimulans. Det framkommer också i intervjun att de önskar mer utmaningar. I Skolinspektionens enkät som besvarats av elever inför tillsynen kan utläsas att cirka 40 procent av eleverna inte tycker skolarbetet stimulerar nyfikenhet och lust att lära. Nästintill lika många tycker inte att skolarbetet är intressant eller roligt. I enkäten som besvarats av vårdnadshavarna kan utläsas att hälften anser att deras barn behöver mer utmaningar och att verksamheten inte erbjuder tillräcklig stimulans. Rektorn uppger i intervjun att det inte är förvånande, av olika skäl att eleverna särskilt i årskurs 6 inte har så stor lust för skolarbetet men att åtgärder vidtagits för att förbättra situationen.

Utredningen visar att utbildningen inte ger alla elever tillräcklig ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 4 § andra stycket, 3 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Trygghet, studiero och en god miljö**Bedömning**

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet trygghet, studiero och en god miljö;

- Skolan och fritidshemmet ska ha rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen
- Det ska för varje skolenhet och verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger dels konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts

Motivering

Skollagen anger att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska vidare se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i nästföljande års plan.

Vid intervju med lärare framkommer att det finns rutiner för anmälan till rektor då en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Incidenter rapporteras på en särskild blankett. Rektorn uppger i intervjun att denne får kännedom om alla incidenter men att det saknas rutin för att anmäla det till huvudmannen. Denna rutin saknas i hela kommunen, enligt rektor.

Kvarnstenens skolas likabehandlingsplan, tillika plan mot kränkande behandling, innehåller definitioner av diskrimineringsgrunderna och beskriver insatser för att främja likabehandling. Vidare finns angivet ett antal åtgärder som skolan ska vidta i syfte att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling. Rutiner för ingripande vid kränkningar anges också i planen. Det framgår också vilka kartläggningar skolan genomför som exempelvis

enkäter och trygghetsvandringar. I planen saknas dock konkreta åtgärder som bygger på de behov som framkommit vid kartläggningarna. Det saknas också redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Vidare framgår det inte i planen vilka delar som avser fritidshemmet respektive grundskolan.

Utredningen visar att det saknas rutiner för att anmäla till huvudmannen då rektor får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Vidare visar utredningen att skolans likabehandlingsplan, tillika plan mot kränkande behandling, saknar konkreta åtgärder som utgår ifrån kartläggningen av behoven vid varje särskild verksamhet och som ska påbörjas eller genomföras under året. Därmed utgår inte planen från skolenhetens och varje särskild verksamhets behov. Vidare saknas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd;

- Rektor ska fatta beslut om särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav
- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller att eleven har andra svårigheter i sin situation på skolan eller fritidshemmet ska anmäla det till rektor
- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds
- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas
- Åtgärdsprogrammet ska följas upp och insatserna utvärderas löpande

Motivering

Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska enligt skollagen anmäla det till rektor. Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds. Vidare anges i skollagen att eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen visar att de behöver. Enligt skollagen ska åtgärdspro-

gram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogram beslutas av rektor. Beslut av en rektor får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om åtgärdsprogram, särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning, eller anpassad studiegång. Enligt förvaltningslagen ska beslut som kan överklagas innehålla information hur man kan överklaga beslutet. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Av läroplanen framgår att det är rektors ansvar att se till att elever får det särskilda stöd de behöver.

I den verksamhetsredogörelse som lämnats in till Skolinspektionen av rektor inför tillsynen beskrivs en rutin för hur arbetet med särskilt stöd ska genomföras. Vid intervju med lärare, elevhälsa och rektor framkommer olika bilder av hur rutinen följs. Lärare uppger i intervjun att rektor får information i samband med att anmälan gjorts till elevhälsoteamets möte då rektor alltid deltar. I intervju med representanter för elevhälsan framkommer att ett ärende som lämnats till teamet diskuteras och åtgärder bestäms vid ett och samma möte. Rektor fattar då beslut om åtgärderna. Det innebär att rektor kan få information om eleven och besluta om åtgärdsprogram vid ett och samma tillfälle. Någon utredning, som exempelvis kartläggning på organisations-, grupp och individnivå, utöver tester på individnivå genomförs inte, enligt elevhälsan. I rektorns verksamhetsredogörelse framkommer också att elever som befarsas att inte nå kunskapskraven identifieras företrädesvis genom tester och screeningar. Rektor uppger i intervjun att han får signaler om de flesta elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och vet vilka de flesta är. Vidare uppger rektorn att utgångspunkten är att läraren i första hand ska lösa problemet och med hjälp av en lista gå igenom vad läraren och lärarlaget kan göra innan anmälan till elevhälsoteamet sker. I intervju med lärare framkommer att det är olika hur denna lista används och det finns inte dokumenterat vad lärare och/eller lärarlaget genomför för förändringar för att stödja eleven. Skolan har ännu inte byggt upp rutiner eller funnit former för detta arbete så som skollagen föreskriver, uppger rektor.

I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framkommer inte vad som är elevens behov vilket gör det omöjligt att veta om de beskrivna åtgärderna motsvarar dessa behov. De mål som presenteras i åtgärdsprogrammen motsvarar ibland läroplanens kunskapskrav men det beskrivs också andra mål som exempelvis att eleven ska nå en högre nivå i olika tester. Flera åtgärder som beskrivs är insatser som avser anpassning snarare än ett särskilt stöd medan andra företrädesvis handlar om att öva och träna. Som exempel kan nämnas "öva på läsläxor", "lästräning" och "skrivträning". Vidare framgår inte av åtgärdsprogrammen när och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Till viss del finns i några åtgärdsprogram utvärdering av föregående åtgärdsprogram. Det saknas beslut genom rektors underskrift, eller annan som rektorn

delegerat beslutet till, i de flesta åtgärdsprogram liksom överklaganshänvisning. Det finns, enligt uppgift från rektor, lärare och elevhälsa inte något beslut om att genomförd utredning inte upprätta åtgärdsprogram. Detta trots att det finns ett flertal elever i årskurs 6 som tilldelats betyget F, d.v.s. inte uppnått lägsta kunskapskraven, i flera ämnen i terminsbetyget höstterminen 2012 och inte har ett åtgärdsprogram.

Vid tillsynsbesöket tog Skolinspektionen del av all dokumentation som finns kring några elever som har ett aktivt åtgärdsprogram. Det framkommer att ett åtgärdsprogram som skrevs år 2009 för en elev, efterföljs under tre år av minst 10 åtgärdsprogram med i stort sett samma åtgärder angivna i åtgärdsprogrammen. Företrädesvis handlar det om undervisning av speciallärare i svenska och matematik. Det saknas uppföljningar och utvärderingar som visar om förväntade resultat uppnåts genom åtgärder. År 2011 fattades, för samma elev, beslut om fördjupad utredning men det framgår inte av dokumentationen om denna genomförts. Rektorn uppger i intervju att skolan till största delen ger särskilt stöd så som man är van vid, det vill säga undervisning av speciallärare i enskilt rum, snarare än ett stöd som är anpassat efter elevens behov. Det framkommer i dokumentationen för en annan elev att denne placerats i en av kommunens särskilda undervisningsgrupper. Det saknas dock beslut om denna placering.

Utredningen visar att den som uppmärksammar att en elev riskerar att inte uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås inte alltid anmäler det till rektor. Rektor kan således inte alltid se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds. Vidare visar utredningen att elever inte alltid får det särskilda stöd de behöver då en utredning inte alltid genomförs. Åtgärdsprogrammen anger inte vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och inte heller hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. De är heller inte alltid beslutade av rektorn. Det saknas också beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram liksom beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Överklagandehänvisning saknas för både beslut om åtgärdsprogram och särskild undervisningsgrupp. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8–9 §§ och 11 § skollagen

28 kap. 16 § skollagen

21 § förvaltningslagen (1986:223)

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet bedömning och betygssättning;

- Rektorn ska se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning
- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven
- I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

Motivering

Enligt skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Skollagen anger att läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska den individuella utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Läroplanen anger att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Vid intervju med lärare framkommer att de inte känner sig säkra på hur bedömningar ska göras och på vilka grunder betygen ska sättas. De uppger att de fått föreläsningar och annan information men att det inte gett dem den säkerhet de anser sig behöva. Rektorn uppger i intervjun att han inte vet om att lärarna i Kvarnstenens skola inte känt sig förberedda på att sätta betyg.

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av varierar i vilken mån de uppfyller författningarnas krav. I exemplen ges omdömen företrädesvis i svenska och matematik. I ett av dessa beskrivs elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. I ett par exempel anges vad eleven kan utveckla. I de flesta fall saknas en sammanfattande del som beskriver vilka insatser som behövs för att nå kunskapskraven. Där sådan finns handlar det om att träna mera och få läxor. Det framkommer i intervjun med rektorn att han är medveten om att såväl skriftliga omdömen som individuella utvecklingsplaner håller ojämn kvalitet. Lärarna bekräftar i intervjun att de inte gett skriftliga omdömen i alla ämnen. Det är en utvecklingsfråga för rektor att ta tag i, menar lärarna.

Utredningen visar att rektor inte ser till att betyg sätts i enlighet med författningarna eftersom lärare inte är förtrogna med det regelverk som gäller vid betygssättning.

Utredningen visar också att de skriftliga omdömena inte beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen som eleven får undervisning i. Vidare saknas i de individuella utvecklingsplanerna en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 14 § skollagen,

10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen;

- Rektor ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid enheten. Kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av verksamheten och ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt skollagen vara de nationella mål som finns för utbildningen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och för de brister som framkommer genom uppföljning ska nödvändiga åtgärder vidtas. Läroplanen anger att rektorn har ett övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektor har ansvar för skolans resultat.

I den dokumentation som skolan lämnat inför tillsynen och i intervjuer med lärare framkommer att kunskapsresultaten i årskurs 3 och 6 sammanställs. Det saknas dock en analys och utvärdering som ska leda till att skolan vidtar åtgärder för att öka kunskapsresultaten. Lärarna uppger i intervjun att de fortlöpande analyserar elevernas lärande muntligt men att det inte dokumenteras. Lärarna vet att skolan genomför enkätundersökningar med företrädesvis vär-

degrundsfrågor men vet inte alltid hur resultaten ser ut. Rektorn uppger vid kommunikering av beslutet att resultaten redovisas för all personal men att det av olika skäl kan vara så att inte all personal deltagit vid sådant tillfälle. Som exempel på skolans enkätsvar kan nämnas att vårdnadshavare svarar att de inte är nöjda med vilket inflytande och vilken delaktighet de kan ha i fritidshemmets verksamhet. Personalen uppger att de diskuterar detta men att det inte leder till konkreta åtgärder som sedan kan utvärderas.

Skolan har inte heller utvärderat och analyserat resultat av det värdegrundsarbete som bedrivs med exempelvis olika metoder. Det framkommer i samtal med elever att de metoder som används inte leder till mindre kränkningar utan att det istället sker då lärare inte är uppmärksamma. Då metoder inte följs upp eller utvärderas har skolan inte kunskap om vilka effekter metoderna har.

I verksamhetsredogörelsen presenterar rektorn olika verktyg som används för kvalitetssäkring. Dessa verktyg handlar främst om olika uppföljningssystem. Det finns dock ingen samlad bild av hela kvalitetsarbetet som beskriver ett systematiskt utvecklingsarbete som utgår ifrån kunskapsresultat, enkätundersökningar och andra processer som utvärderas och analyseras för att förstå vilka insatser som behövs för att utveckla verksamheten. Kommunen har utvecklat ett gemensamt kvalitetsverktyg som alla verksamheter ska använda i sitt systematiska kvalitetsarbete. Lärarna uppger i intervjun att de inte har börjat använda verktyget så som det är tänkt då de har svårt att se hela processen. Det framgår av verksamhetsredogörelsen att kvalitetsarbetet är ett utvecklingsområde vilket rektorn också bekräftar i intervjun.

Utredningen visar att rektorn inte tar ansvar för att det bedrivs ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utvärdering som ska leda till utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4, 5 §§ skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro;

- För eleverna ska det finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

Det framkommer i intervjuer med elevhälsan och rektorn att elever vid Kvarnstenens skola inte har tillgång till psykolog i tillräcklig omfattning. Den kurator som är knuten till skolan besöker skolan när skolsköterska remitterar någon elev, uppges i samtal med elevhälsan. Kurator deltar i ett gemensamt elevhälsomöte en eller ett par gånger per termin. Psykolog ingår inte i elevhälso-teamet mer än vid efterfrågan på utredning av elev. I intervju med elevhälsan framkommer att innehållet i deras arbete utgörs av elevärenden som inkommer från lärarna. De uppger att de inte har ett tydligt uppdrag från rektor att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande arbete och att det tidsmässigt inte heller finns utrymme för detta. Som exempel kan nämnas att de inte varit delaktiga i framtagandet av skolans likabehandlingsplan. Rektorn uppger i intervjun att speciallärare finns i skolan och att det finns tillgång till specialpedagog medan de övriga kompetenserna är mer sporadiskt på plats.

Utredningen visar att elever vid Kvarnstenens skola inte har tillgång till insatser av psykolog i tillräcklig omfattning. Vidare visar utredningen att skolan inte har tillgång till en samlad elevhälsa, d.v.s. medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser, som i samarbete med skolan arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleven mot målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Handläggningsrutiner**Bedömning**

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet handläggningsrutiner;

- Skolan och fritidshemmet ska ha fungerande rutiner gällande anmälningsskyldighet till socialnämnden

Motivering

Skollagen anger att huvudmannen för verksamhet som avses i denna lag (skollagen) och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

I den verksamhetsredogörelse som rektorn lämnat inför tillsynen framkommer att det är rektor som gör anmälan till socialtjänsten då personal känner oro för att en elev far illa. Rektor anmäler antingen genom att ringa (akut) eller genom en skriftlig anmälan. Vid intervju med lärare och personal i fritidshemmet framkommer att det saknas tydliga rutiner för när och hur anmälan ska ske. Personalen i fritidshemmet uppger att de kontaktar rektor vid misstanke om att ett barn far illa men att de inte vet hur de ska gå tillväga då rektor inte är anträffbar. Detsamma framkommer i samtal med lärare, som också uppger att det inte är tydligt för alla vad som gäller avseende anmälningsplikten. Den allmänna uppfattningen är att det är rektor som gör anmälan till socialtjänsten men att det är osäkert om det finns uttalade eller skriftliga rutiner, enligt lärare. Rektorn bekräftar i intervju att denna osäkerhet bland lärare och fritidshemspersonal finns.

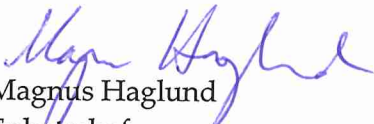
Utredningen visar att skolan och fritidshemmet inte har fungerande rutiner gällande anmälingsskyldighet till socialnämnden. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

29 kap. 13 § andra stycket skollagen

14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453)

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Marie Sjöberg
Föredragande

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Fritidshem inspekteras i anslutning till tillsynen av grundskolan. Kommunens förskoleverksamhet redovisas i ett sammanfattande beslut. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka

åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).